

ПЕТКО ТОДОРОВ

СЕНОКОС

chitanka.info

От тъмни зори като отиде нагоре по ливадите, едвам за обед се прибра дядо Милко. И щом слънце слезе остен от икиндия — беше легнал уж да дремне — стана, не го свъртя в къщи, вдигна тояга и се запъти, пак към косачите. Мита, зарнала из мала градинка баща си, притули под престилка китка и се залута по лехата: невям цветето си ще плеви... Дивно чедо! Дядо Милко зави нагоре, край подкастрените тополи, като че нищо не видял; малката мома накичи китка и докато стареца изкачи валога, тя нарами кобилица и припна към кладенеца за вода.

Макар най-малка, глезена, научили са я и майци почит да има, и на баща път да не минува, че там де пред стари се не срамят и не познават роднини, няма и божи благослов. Селяни, до един познават честта на дядо Милка — той съсед без помощ в нужда не е оставил и досега никому вратата си не е затворил. Затуй както се приказва из село, наспорил му господ и здрава челяд, и имот. Нивите му, ливади, лозя око ги не хваща, с кон се не обхождат. В три колена вече кръв му се е пробудила, три реда софри и по заговезни едва стигат да нареди рода си. И всички синове и зетьове настанил е през живота си, неволя да не познаят. Ката пролет, щом гората се развий, те изкарват конье и се погват по сборове и панаири. Всеки, дето е проведен и каквото му е отредено, да свърши. В къщи стои дядо Милко и нарежда. Той си знае — сега житото е още миличево, докато узрей, докато складат по ливади и сеното... виж подир някой ден драгоманина довел четата си. Мине ли гумното, напълнят ли се хамбарите, златист мамул ще се завие на леса, сушини и дворища застели щат се с хластина. Тлаки и хорища — да избелят царевицата, след тях пък като градени сълзи ще се изцъкли и налян грозд сред лозе. С нова радост берачки щат вдигна косери и пачници, яки мъже ще нагърбят хутии и в трема ще рукне от линовете обилна шира. Ей тогава, сбрали вересия, завръщат се оттук и оттам с пълни кемери синове и зетьове. — Излизайте на посреци, свенливи невести, деца, излизай, стара майко, в дисаги за всекиго армаган е донесен, и веселби, сватовства и кръщение ще оглашат широкия дом.

Тъй си е вървяло от памтивека тук. И докато в слога дядов Милков род свят светува, няма да вдигне господ ръка от него. Стар е той, но читав и здрав е още и както всички чада досега е настанил,

надее се да му продължи бог дните и от най-малка щерка внуче да види.

Мита е още малка. Едвам сега майци отмяна на ръце да стане, прикря да си изтъче, а като се замоми, и момците ще вземат да обикалят край дядови Милкови. — Ей я, като пъдпъдък, що перперка с криле нататък из пожълтялата ръж, втурнала се, сякаш на земя не стъпва. Не рачи над валогата менци да пълни от чучура — баща ѝ нарочно е довел вода по-близо до къщи, — запъти се чак горе на главата да си налее — там е бистър извора като сълза. Пътеката лъкатуши под моравите, отсам-оттатък из тревата са накацали като леки пеперудки подрумче, карамфил, самакитка, я гледай... сякаш самодиви са ги разсели... Пък по току-що покосените ливади е несъбрано още сеното — един лек, пресен мирис от гороцвет разтваря и разширява гърдите ѝ. Заруменена, тя сложи менци до брега, изстъпи се над извора и се загледа в кръшната си снага, що трепна над водата, избистрена под кривата хралупа на върбата.

... Че тя порасла — мома вече станала! Леки къдри засенили лицето ѝ, под тънки вежди светнали модри очи, а шити пазви трептят — наистина мома! Тя се вслушва в подкършената песен на потока, в безмълвните думи на цветята, в тихите въздишки на перястите грани — досега тя нищо от тях не проумяваше.

— Ще се замоми. Ще спусне дълги поли, на чело ще забради ръченик и няма вече с първи поделки на хоро да се хваща.

Ведро лице заруменя още повече; тя ухапа долния устна и докато се сети да напълни менци, от другата страна край израсналата по брегът островърха кошута се изправи голобрад момък, дошел на косачи лъжиците за вечеря да умие.

— Сама ли си, Мито?

— Сама, Динко, менци пълня... — се заозърта тя като плашлива птичка.

Колко пъти е срещала Динка, колко пъти по лозята му се е молила за зелени орехи, пък сега какво се засрами — не смей очи към него да вдигне. По нея и той като че се обърка и забрави какво щеше да рече...

Слънцето вече прибра златисти ресни от падините, из листата зашумя вечерника; разлюляха се сенки край тях, а по набръчканата

вода под върбата се срещат игриво наведени им глави и гранки свиват отгоре им венец. И двамата, навели глави, мълчат.

Сепната, тя пръпна изведнъж и Динко загледа след нея засрамен. — Кой я гони, та си изплиска менците да бяга?...

Горе, откъм косачите, се показва дядо Милко, зад него татък скрибуцат колята през моравите, ала Мита бърза да слезе по валога надолу — не смее назад да се обърне, страх я е да я не застигне баща й.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.